U.G. 3rd Semester Examination - 2021

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : SANH-CC-T-05

Full Marks : 60 Time : $2\frac{1}{2}$ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks. Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. सरल-सुरगिरा देवनागरीलिप्या च यथेच्छं **दश**-प्रश्ना: समाधेया: 2×10=20

   i) का आसीत् वासवदत्ता? पद्मावती का आसीत्?

   ii) क: आसीत् यौगन्धरायण:? स्वप्नवासवदत्तम् इति नाटके विदूषकस्य नाम किमासीत्?

   iii) ''प्रद्वेषो बहुमानो वा संकल्पादुपजायते'' - कोऽस्य वाक्यस्य वक्ता? कस्मिन् प्रसङ्गे इदमुक्तम्?

   iv) ''यदि तावदयं स्वप्नो धन्यमप्रतिवोधनम्'' - कं प्रति कस्य उक्तिरियम्? क: स्वप्न: तेन दृष्ट:?

   v) का आसीत् वासवदत्ताया: धात्री? उदयनस्य वीणाया: नाम किमासीत्?

   vi) 'अभिज्ञानशकुन्तलम् इति नाटके उल्लिखितानि शिवस्य अष्टौ रूपाणि उल्लिख्यताम्।

   vii) 'अभिज्ञानशकुन्तलम् इति नाटके नान्दीश्लोके व्यवहृतं छन्दोनाम लिख्यताम्।

   viii) 'सरसिजमनुविद्ध' शैवलेनापि रम्यम्'' - कं प्रति कस्य उक्तिरियम्? सरसिजमत्र केन सह उपमीयते?

   ix) सूत्रधारस्य लक्षणं निरुपणीयम्।

   x) अभिज्ञानशकुन्तल इति नाटकस्य नान्दीश्लोकं लिखतु।

   xi) का नाम हंसपदिका? देवराजेन्द्रस्य सारथेर्नाम किमासीत्?

   xii) धीवरवृत्तान्त: अभिज्ञानशकुन्तलनाटके कस्मिन् अङ्के दृश्यते?

   xiii) 'टीका लेखनीया - 'समुद्रगृहम्'।

   xiv) 'अभिज्ञानशकुन्तलम् इति नाटकस्य द्वयो: रक्षिपुरुषयो: नाम लिखतु।

   xv) 'कुलपति'- शव्दस्य कोऽर्थ:?

2. Answer any **four** of the following questions in Sanskrit or Bengali or English : 5×4=20

   i) Translate into Bengali or English (any **one**):

      a) ग्रीवाभङ्गाभिरामं मुहुरनुपतति स्यन्दने दृप्तदृष्टि:
      पश्यार्धेन प्रविष्ट: शरपतनभ्यादभूयसा पूर्वकायम्।
      दभैरर्धावलीठै: श्रमविवृतमुखभ्रंशिभि: कीर्णवर्न्मा
      पश्योदग्रप्लुत्तत्वाद्वियति वहुतरं स्तोकमूर्व्यां प्रयाति।।

      b) नीवारा: शुकगर्भकोटरमुखभ्रष्टास्तरूणामध:
      प्रस्निग्धा: क्वचिदिगुंदीफलभिद: सूच्यन्त एवोपला:।
      विश्वासोपगमादभिन्तगतय: शब्दं स्हन्ते मृगा -
      स्तोयाधारपथाश्च वल्कलराशिनिस्यन्दरेखाङ्किंता:।।

ii) Translate into Bengali or English (any **one**):

a) पद्मावती नरपतेर्महिषी भवेत्तिती
दृष्टा विपत्तिरथ थै: प्रथमं प्रदिष्टा।
तत्प्रत्ययात् कृतमिदं न दि सिद्धवाक्या -
न्युत्क्रम्य गच्छति विधि: सुपरीक्षितानि।।

b) पूर्वं त्वयाप्यभिमतं गतमेवमासी -
च्छाध्यं गमिष्यसि पुनर्विजयेन भर्तु:।
कालक्रमेण जगत: पखिर्तमाना
चकारपंक्तिरिव गच्छन्ति भाग्यपंइक्ति:।।

iii) भवभूत्तिकृत्तस्य उत्तररामचरितम् इति नाटकस्य कथावस्तु नाट्यवैशिष्टयं च आलोच्यताम्।।

iv) संक्षेपेण टीकां रचयतु (any **one**)

a) भट्टनारायण:

b) भास:

c) कालिदास:

v) 'अभिज्ञानशकुन्तलम्' इति नाटकमवलम्ब्य सूत्रधारेण सह नट्या: कथोपकथनम् आलोच्यताम्।

vi) Discuss the character of यौगन्धरायण: in brief as depicted in 'स्वप्नवासवदत्तम्।

3. Answer any **two** of the following questions. **One** must be written in Sanskrit with Devanāgarī Script:

10×2=20

i) a) Explain any **one** of the following in Sanskrit language with Devanāgarī Script : 6×1=6

सप्रसंगं व्याख्या क्रियताम्:
उदयनवेन्दुसवर्णग्वासवदप्तावलौ वलस्य त्वाम्।
पद्मावतीर्णाप्र्णौ वसन्तकम्रौ भुजौ पाताम्।

OR

आ परितोषाद् विद्वषां न साधु मन्ये प्रयोगविज्ञानम्।
वलवदपि शिक्षितानामात्मन्यप्रत्ययं चेत:।।

b) Amplify the idea : 4×1=4

सतां हि सन्देहपदेषु वस्तुषु प्रमाणमन्त्र: करणप्रकृत्तय:।

OR

आर्तत्राणाय व: शस्त्रं न प्रहर्तुमनागसि।।

ii) 'अभिज्ञानशकुन्तलम्' इति नाटके महर्षि: दुर्वासा कुत्र आविर्भूत: अभवत्? नाट्यगतिनिर्धारणे तस्य भूमिका विस्तरेण आलोच्यताम्।

iii) 'अभिज्ञानशकुन्तलम्' इति नाटकस्य प्रथमाङकस्य विषयवस्तु संक्षेपेण आलोच्यताम्।

iv) भट्टनारायणस्य का रचना प्रसिद्धा? आलोच्यताम्।।

——————